

Al'amuran Kariya Darasi na 3

Kariya : Cigaba da Aiwater da Shirye-shirye cikin Aminci

Wannan darasi ne na uku daga cikin bangarori biyar na jerin Al'amuran Kariya. Wannan darasin na gabatar da bangarori uku na dabi'un Kariya ta cigaba da labarin Family Health Frontiers (FHF) da abokin aiki wanda ke aiwater da shirin Sure Health Africa (SHA). Duk kungiyoyin masu zaman kansu na kasa wanda aka kirkiro ne kawai don magance ainihin matsalolin kariya na gaskiya.

Shawarar darasi

1. Gabatarwa
2. Ziyarar aiki da Gudanar da Shirye-shirye masu Aminci
3. Taron VIP
4. Wani Abu ya faru na Kariya
5. Takaitawa

Gabatarwa

Barka da zuwa Darasi na 3

Anan za a ci gaba da kungiyar FHF kan tafiyarsu ta kariya.

Wannan darasin zai magance yadda Kariya take a cikin:

- Shiryawa da yin ziyyarar duba aikin kariya, fanni na wani abokin aiki dake aiwatarwa;
- Taimakawa hukumar da ake hadin gwiwa da su da shirya wani taron VIP; da
- Ba da amsa ga wani korafi da shirya rahoto.

Lokacin karatu: mintuna 45-60

Sakamakon Koyo

Wannan darasin zai taimaka muku da:

- Fahimtar matakai da ake bukata a lokacin ziyyarar wani fanni don duba aiki;
- Fahimtar mahimmancin samun shirin aiwatar da kariya don gudanar da shirye-shirye cikin aminci;
- Gano mahimmancin Kariya a shirya taro da taimakawa abokan aiki da wannan;
- Tallafawa yadda ya dace ga wani mai korafin Kariya; da
- Bayar da rahoton wata matsalar Kariya da ta faru.

Wannan darasin na da bangarori guda uku 3:

Bangare 1 – Tafiya Ziyyarar Duba Aiki

Hadū da daya daga cikin abokan aiki masu aiwatar da shirin Sure Health Africa (SHA) kuma yi tafiya tare da ma'aikatan FHF don duba cigaban SHA akan aiwatar da Kariya a shirye-shiryensu.

Bangare 2 – Taron VIP

Yi bincike yadda FHF suke tallafawa SHA da Kariya a shirye-shiryensu na wani taron VIP wanda wani mahimmin mai ba da tallafi zai hallarta. Kamar yadda yake

a darasi na 1 da na 2, halaye a wajen aiki za su ci gaba da zama matsala ga wasu ma'aikata.

Bangare 3 – Rahoton Abun da ya faru

Fahimci yadda za'a tallafa yadda ya dace ga wata matsalar Kariya da ta faru da kuma bin tsarin bayar da rahoto. Lura da kowadanne hatsarorin da aka kyale, da sakamakon wannan, har da kowane hatsarorin da suke maimaituwa ba tare da an magance su ba.

Don taimaka muku da ci gaba da kasancewa tare da darasi na 1 da na 2, ga wata tunatarwa akan Tawagar FHF:

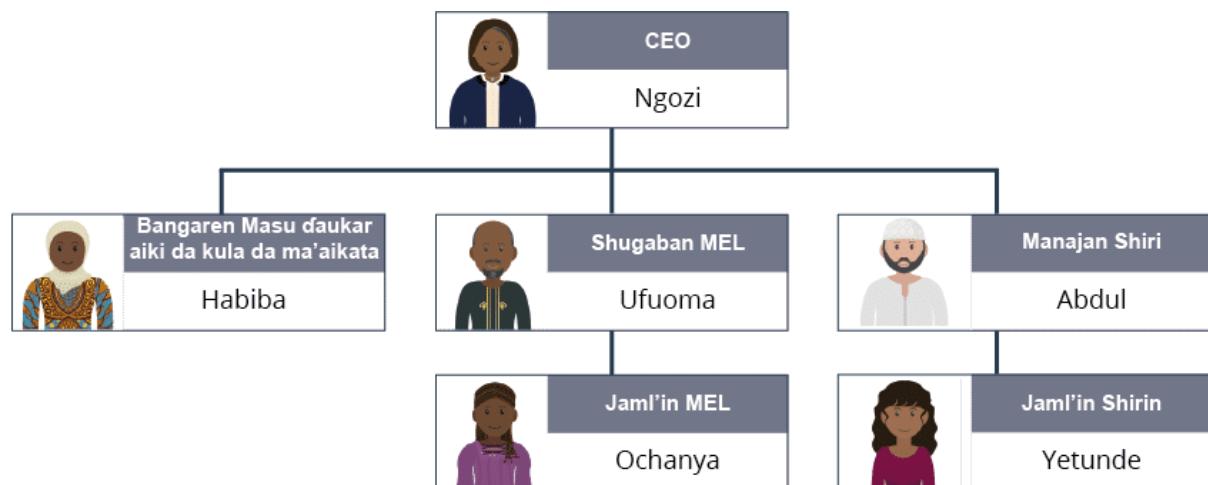
Yanayin

Family Health Frontiers (FHF) wata kungiya ce mai zaman kanta (CSO) mai matsakaicin girma, da suka kware wajen ba da kulawar lafiya.

FHF suna zaune a wata kasa mai matsalar tsaro sosai. Akwai talauci a fadin kasar kuma da rashin samun damar ilimi da hidimomin kiwon lafiya a cibiyoyin lafiya na farko a kauyuka da yawa. Akwai tsarurrukan Shari'a marasa karfi don kare mutane daga Ci da gumi, da Cin Zarafi da Tursasawa ta Hanyar Jima'i (SEAH). Ba a aiwatar da dokokin da aka tanada kuma ana iya keta su cikin sauvi.

Ma'aikatan

FHF na da ma'aikata na kasar guda 25. Zanen bayanan kungiyar ya nuna zabin ma'aikatan, musamman wadanda suke da alhakin Kariya.

Gabatarwa ga SHA

SHA wata karamar Kungiya ce mai zaman kanta (CSO) wadda suka kware wajen ba da kula na lafiya ga uwaye da jariransu. SHA tana wani yanki mai nisa, inda ba ingantaccen tattalin arziki tare da tsarurrukan shari'ah masu rauni da ba sa kare mutane daga ci da gumi da cin zarafi ta hanyar jima'i. Suna aiwatar da Shirin Rigakafin Jarirai na FHF ta hadin gwiwa kuma suna aiki daga asibitocin kauyuka dabab-daban.

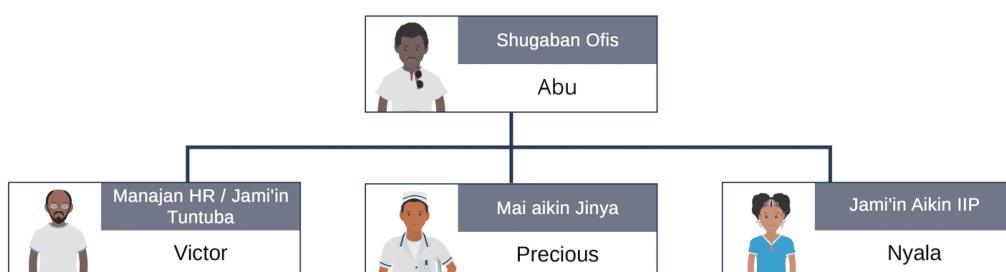

SHA na da ma'aikata guda goma 10 wanda ya hada da likitoci da ma'aikatan jinya. A yayin da kuke bin darasin, za'a samu damar sanin wasu daga cikinsu, musamman masu alhakin Kariya.

Gabatarwa ga sabbin mutane a Darasi na 3: Ma'aikatan SHA da muhimman baki (VIP)

A kasa akwai mambobin tawagar Shirin Rigakafin Jarirai (IIP).

Sure Health Africa

Manyan Baki

1. "Barka Ni ne Abu. Ni ne Shugaban Ofishin SHA. Na samu nasarar abubuwa da yawa da nake alfahari da su a rayuwata kuma abubuwa na tafiyar min daidai a wajen aiki. Kwannanan na samu wani kudin tallafi ga SHA. FHF sun ce min Ni ne da alhakin Kariya saboda Ni ne shugaban fungiyar. Ina fatan kai ne da alhakin komai idan ka kai matakina."
2. "Barka Ni ne Victor. Ni ne Manajan HR a SHA. Aiki a SHA akwai dadi kwarai da gaske saboda aiwatar da tsare-tsaren kiwon lafiya da kuma don iya kawo hakikanin sauyi. Amma ayyukan na da yawa. Kwanan nan na zama Jagoran Kariya, amma ba ni da cikakken sanin me hakan ya kunsa. Na dan ba da takaitaccen bayani ga wasu likitoci game da abun da FHF suka turo mun. Ina ganin ya kamata a samu kwas na Kariya daga FHF wanda zai zo bada jimawa ba."
3. "Barka Ni ce Precious. Ni ma'aikaciya ce akan Shirin Rigakafin Jarirai. Bukatu na lafiya a wannan al'ummar na da yawa sosai kuma mutanen matalauta ne. Don ina da nakasa ni ma Na fahimci yadda yake da wuyar jurewa wasu lokuta. Ina da ilimi kadan na Kariya daga takaitaccen bayanin Victor. Na yi imani akwai masu rauni da yawa a cikin al'ummarmu."
4. "Barka Ni ne Nyala. Ni ne Jami'in Aikin Shirin Rigakafin Jarirai kuma bai dade da fada mun cewa Ni ne zan jagoranci wani karin sabon shiri. Aiki yana ta karuwa a wajena amma dole ne a yi shi. Ina da alhakin aiwatar da Kariya cikin jerin shirye-shirye na."
5. "Barka Ni ne Reverend Charles. Ni Shugaban Addini ne daga Tarayyar Kiristoci. Mutane suna girmama ni kuma sun fahimci cewa Ni ne mutumin da yafi mahimmanci a majami'ar. Ina koyo sosai game da mutane daga lura da abubuwan da suke yi da zama a sane. Ina jin dadin kasancewa da matasa, suna sa ni jin dadi kuma akwai abubuwa da yawa da zan iya koya musu."
6. "Barka Ni ce Naomi. Ni yar jarida ce mai 'yar kwarewa wajen tafiye-tafiye da bayar da rahoton matsalolin zamantakewa ga kafofin watsa labarai na gida. Ana haduwa da mutane iri-iri a wannan aiki, masu kirki da marasa kirki. Ina da ra'ayin shiga wata jarida ta kasa."

Ziyarar aiki da Gudanar da Shirye-shirye masu Aminci

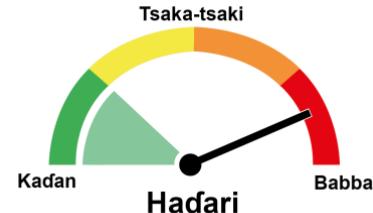
Kashi 1 - Ziyarar aiki da Gudanar da Shirye-shirye masu Aminci

A farkon kashin darasin, za ku samu damar sanin hanyar Kariya wadda take bayanin ziyarar fanni don duba aiki da fa'idodin shirin aiwatar da Kariya. Za'a gabatar da kai zuwa mahimmancin bin tsarin daukan ma'aikata amintacce a matsayi daya daga cikin abubuwan da aka gano na tafiyar duba aiki. Kuma za ku ga mahimmancin horon Kariya wajen taimakawa ma'aikata da cibiyoyin karbar korafi da matakinkilimin da ya kamata, dabara da kwarin gwiwa.

Abdul da Yetunde, Manaja da Jami'in Shiri na FHF, sun tafi zuwa fanni don duba aikin SHA, daya daga cikin abokan aikin da suke aiwatar da Shirin Rigakafin Jarirai (IIP). Suna da aiki da yawa a gabansu a cikin kwanaki uku na aiki don tantance yadda ake aiwatar da shirin. Kuma za su kimanta karfin Kariya da aiwatarwa.

Kariya da Tafiyetafiyeye zuwa Fannuka

A matsayin shugaban FHF, Ngozi ta bayyana cewa tana da ra'ayi na musamman a Shirin Rigakafin Jarirai don shi ne farkon shirin da aka kaddamar, kuma ana tsammanin wani babba zai ziyarta a gaba kadanki.

Ngozi ta nemi takaitaccen bayani akan kowace damuwa da za ta taso a tafiyar.

Yetunde tana sane sosai game da sai an yi wannan daidai kuma ta nuna damuwarta cewa akwai wasu hatsarorin Kariya, misali wajen daukan likitoci, wanda ake bukatar bibiya. Ta shirya wani takaitaccen bayani ga Abdul kafin ziyarar fanni wanda ke bayyana takaitaccen bayani akan Shirin Rigakafin Jarirai kuma ta dawo da bayanin hatsarori na shirin don shaida da taimakawa wajen tsara hira tare da ma'aikata.

Tunatarwa na Hatsarorin Kariya na Shirin

Zabi hatsari wanda yake daidai daga jerin sama zuwa-kasa wanda yayi daidai da bayanin rage hadarin.

Hadarin	Rage hadari
1. Samar da tashoshin rahoto masu sau ki domin ba da damar rahotannin Ci da gumi, Cin Zarafi da Tursasawa ta Fuskar Jima'i da dai sauran nau'ukan cutarwa.	Martani da aikin kulawa
2. Shigar da masu cin gajiyar da al'umma a matak in tsara shirin.	Yin aiki ta hanyar abokan harka
3. Bayyanar da hanyar bayar da rahoto na sau ke hotuna mara kyau/na cin zarafin yara.	Rashin Bayar da Rahotanni cikakku
4. Akwai taswirar aikace-aikace da tsare-tsaren tallafawa da ya shafi hankali, tunani da halayya.	Daukar Ma'aikata Mai Aminci
5. A jagoranci abokan harka don gudanar da tsarin binciken inganci don samun cikakken tabbac ci game da tsare-tsaren Kariyarsu.	Tsar in Shiri mara Inganci
6. Tsara hanyoyin daukar ma'aikata mai karfi da shirye-shiryen tantance wa da datse mutane marasa dace wa daga aiki tare da rukunan jama'a masu rauni.	ICT (Bayanai, Sadarwa da Fasaha)

[Danna nan don ganin amsoshin.](#)

Shawara mai Mahimmanci:

Don bin diddigin cigaba da tantance hadurra Abdul da Yetunde za su bukaci gudanar da ayyukan sa ido a fannin kamar gudanar da tambayoyin ma'aikata, ganawa da kungiyoyi dab an-daban da masu ruwa da tsaki na shirin, tattaunawar kungiya mai fa'ida tare da masu cin gajiyar, kazalika da bitar daftarin aiki a wajen kuma kai tsaye.

Ya kamata a riķa duba aiki ba kawai don bin ka'idodin masu ba da kudin tallafi ba amma don koyo da inganta aiki.

Yana da mahimmanci a shirya ziyartar fanni don duba aiki. Idan ba ku ga kayan aiki akan amintaccen sa ido kan aiki a darasi na 2 ba, danna kan [Takardar Shawara ta RSH: Shawarwari masu Mahimmanci goma 10 don Gudanar da Ziyarar Duba Aiki cikin Aminci](#). Yana ba da jagora akan shirya ziyarar fanni har da abubuwan da za'ayi la'akari da su a lokacin da bayan ziyarar.

Ziyarar Fanni - Ka'idodin Kariya

A lokacin da Yetunde da Abdul suke mu'amala da masu cin gajiyar, al'umma da ma'aikatan shirin a lokacin ziyarar fannin, ya kamata wadannan ka'idodi ya jagorance su.

La'akari da yanayi

Ya kamata ma'aikata suyi la'akari da al'adun al'ummar da suke ziyarta. Ya kamata su zama a sane game da rashin daidaituwar iko tsakanin su da masu cin gajiya da tasirin ziyartarsu akan al'umma har da kowace matsala da za ta iya jawowa.

Kada ku cutar

Ya kamata ma'aikata su guji sanya masu cin gajiyar (duk yara da manya), mambobin al'ummar ko ma'aikatan shirin cikin karin hadari ta ayyukansu kuma su fifita tsaro da lafiyar daidaikun mutane akan nasu.

Abun da yafi dacewa Yaro/Yarinya

Wasu hakkokin yara ne wadanda aka samu daga Makala 3 ta Yarjejeniyar [UN akan Haķkokin Yara](#), wadda take cewa "a dukkan matakai game da yara, ko da cibiyoyin harkar zamantakewa na gwamnati ko cibiyoyin walwalar jama'a masu zaman kansu, ko kotun shari'ah, hukumomin gudanarwa ko hukumomin shari'ah, ya zama abun da yafi dacewa ga yaron shine asalin abun da za'a yi la'akari da shi

Girmamawa

Ya kamata ma'aikata su girmama darajar, hakkokin, da ra'ayoyin wadanda suka hadu da su.

Ba Nuna Bambanci

Ya kamata ma'aikata su kula da kowa da adalci cikin daidaito kuma kar su nuna bambanci saboda jinsi, ra'ayin jima'i, shekaru, matsayin nakasa, launin fata, kabilia ko addini.

Sirri

Ya kamata ma'aikata su girmama cewa mutane na da haƙkin yanke shawara kan wanene suke so su bayyanawa labaransu. Saboda haka ya kamata ma'aikata su nemi izini don daukan hotuna kuma kar su bude bayanan sirri na daidaike mutane ba tare da cikkaken izininsu ba, ko na iyayensu ko masu jagorantarsu idan yara ne.

Ziyarar Fanni da Gudanar da Shirye-shirye masu Aminci

Abdul yana jin dadin ziyartar SHA saboda yana abokantaka da Shugaban Ofishin, Abu. Sun san juna tun suna jami'a.

Sun je tarurruka daban-daban a lokacin ziyarar amma ba su hada da Yetunde ba sai lokacin ba da takaitaccen bayani a karshen ziyarar.

Yi tunani: Meyasa wannan bai dace ba? Yaya ya kamata Mosi ya gudanar da wannan don tabbatar da ya tattara bayanai masu inganci kuma yayi sadarwa a bayyane?

Danna nan don ganin amsoshin.

Yetunde tana haduwa da muhimman ma'aikatan shirin don tantance da kara gano hatsarorin Kariya. A wani taro da manajan HR, Victor, ta gano cewa shine Mai gudanarwar Karbar Korafi na Kariya.

"Shin kana iya bayyana mun shirin naka na aiwatar da Kariya don taimaka mun da fahimtar a ina kake?"

"Afuwa, ba mu da wani shirin aiwatar da Kariya. Ban sani ba wannan wata bukata ce. Menene wangan?"

Babbar shawara: Shirin Aiwatar da Kariya

Yayin da ba dukkan masu ba da kudin tallafi ke bukatar a samar da shirin aiwatar da Kariya ba, kungiyoyi na amfana daga samun wannan shirin.

Kungiyoyi na iya amfani da binciken kansu na Kariya wajen gano matsaloli da kuma taimakawa wajen yanke shawara da samar da shirin aiwatar da Kariya.

Yawanci, irin wadannan shirye-shirye suna karfafa kungiyar inda matsaloli suke da kuma lura da bin dokoki a wuraren a inda aka tanadi tsarurukan Kariya.

Kungiyoyi na tsara aiwatar da shirinsu ta hanyoyi daban-daban. Wasu na da manufar cika ka'idodin kasa da kasa, wasu na shiryawa bisa ga tsarin

kungiyarsu kuma don magance hatsarori a fannoni na musamman, tawaga, ko wurare.

Kasafin kudī a bayyane don taimakawa shirin na tabbatar da cewa akwai isasshen kayayyaki don ayyukan Kariya

A tuna:

Binciken kai wata hanya ce mai kyau don auna yadda kusancin kungiya yake wajen cika ka'idodin Kariya na kasa da kasa, da kuma inda za su bukaci gyara.

Yetunde ta yanke shawarar bincike tare da Victor kan yadda SHA suke gudanar da manyan hatsarorin Kariya:

"Toh, ba matsala bane idan ba ku da wani shirin aiwatar da Kariya a halin yanzu, amma za ka iya fada mun wadansu tsarurrukan daukan aiki da binciken ingancin ma'aikata da kuke da shi don shirin?"

"Eh, muna binciken tarihin aiki da shaida, amma ba mu da lokacin neman shaidar 'yansanda kuma ba ma tunanin ya zama dole ga kwararru ma'aikatan kiwon lafiya. Kuma, gaskiya ba mu amince da tsarin ba, kuma ba mu da kayayyakin biyan binciken 'yansanda."

"Shin akalla kana bukatar likitoci da ma'aikatan jinyarka su sa hannu akan wata takardar shaidar kai don nuna cewa ba su da tarihin laifi kuma sun dace wajen aiki da yara da iyalai?"

"A'a, a halin yanzu ba ma neman wannan a matsayin wani bangare na daukan aiki."

A tuna:

Aiwar da tsarin binciken ingancin ma'aikata mai karfi na daga cikin wani muhimmin bangaren daukan ma'aikata mafi aminci. Daukan ma'aikata mafi aminci shi ne wasu jerin dabi'u da aka tsara don hana masu neman aiki wadanda ba su dace ba daga neman aiki ko samun matsayi a wata kungiyi. Yana bukatar wani cikakken tsarin neman, tattara, nazari, da kimanta bayani daga kuma game da masu neman aiki.

Wani bangaren Kariya ne mai mahimmanci saboda yana taimakawa wajen samar da muhalli mai aminci da nuna kokarin kungiyar wajen kare mutane daga illa.

Don bayani akan daukan ma'aikata mafi aminci duba [Fara da Cibiyar sadarwa- Mafi aminci Jagororin Daukan Aiki](#)

Aiki 1.1 - Daukan Ma'aikata Mafi Aminci

Karanta tambayar daukar ma'aikata mafi aminci kuma zabi matakina daukar ma'aikata na daidai daga jerin zabuka.

Tambayar daukar ma'aikata	Matakina daukar ma'aikata
1. Don duk matsayin da suke daga nassin Kariya kuma har da abubuwani da kungiyar suka yi imani da dabi'u ko suka hadu da su.	Binciken 'Yansanda
2. Bayyana alkawarin kungiyar wajen Kariya.	Ganawa
3. Bincika bayanan takardun neman aiki/bayanan aiki a takaice da aka samu daga duk masu neman aiki. Magance duk wani rashin daidaituwa ko matsaloli a tarihin aiki.	Binciken Tabbatarwa
4. Hada da tambayoyi game da Kariya wanda yake duba, halaye, dabi'u da karfafa gwiwa.	Shigarwa
5. Tabbatar da gane wanda ya samu nasarar aikin, tarihin aiki da takardun shaidarsu.	Bayanan aikin
6. Kwararru guda biyu (ko fiye) masu zaman kansu wanda za su ba da shaida kuma su bibiyi kowace	Talla
	Jerin sunaye
	Nassoshi

- damuwa. Bayyana alkawarin kungiyar wajen Kariya.
7. Tabbatar da dacewar yin aiki da masu rauni. Za'a iya tambayar masu neman aiki su sa hannu akan wata takardar shaida don tabbatar da cewa ba'a taba kama su da wasu laifi ko ba su gargadi ba. Hada da tambayoyi game da Kariya wanda yake duba, halaye, dabi'u da karfafa gwiwa.
  8. Hada da takaitaccen bayani akan Kariya, Dokokin Aiki da yadda za'a bayar da rahoto.

[Danna nan don ganin amsoshin.](#)

Yetunde ta ba da takaitaccen bayanin karshen ziyarar don gabatar da abubuwan da FHF suka gano. Ta mai da hankali akan abubuwan da aka gano na HR kuma ta bayyana cewa akwai hadari daukar likitoci akan Shirin Rigakafin Jarirai ba tare da yin isasshen binciken asalinsu ba.

A tuna:

Kariya alhakin kowa ne amma wasu ma'aikata sun fi karkata wajen samar da kungiyoyi masu aminci.

Daga bay a ranar Abdul da Yetunde na komawa ofishin FHF tare kuma suna tattaunawa kan ziyarar da kuma SHA.

"Ina ganin ba ki gabatar da bayanin karshe yadda ya kamata ba. Sauran ra'ayin da ki ka ba da bai dace ba kamar suka ne. Shugaban Ofishin bai ji dadī ba saboda yana ganin babu adalci kuma babu hujja. Kuma gaskiya Ni na amince dashi."

"A'a sam, ban yi niyyar batawa kowa rai ba. Ina dai aikina kawai. Dole in bayyana abubuwan da muka gano kuma na gaskiya ko kuma akwai hadari yanayin ba zai canza ba."

"Bari in yi magana da Abu kuma in gani ko zan iya daidaita abubuwa. Dadinta muna abokantaka da shi."

A lokacin da suka dawo FHF bayan tafiyar

A lokacin da Yetunde ta dawo FHF ta shirya haduwa da Habiba don ba ta bayani akan tafiyarsu ta duban aiki da kuma damuwarta game da rashin ingancin matakhan HR misali, cewa ba sa isasshen binciken asali akan sabin ma'aikata da ake dauka.

Habiba ta tuna cewa SHA ba su kammala binciken inganci na Kariya ba. Wannan ya sa ta bukaci dukkan abokan aiki su kammala binciken kai wajen Kariya don kara fahimtar wadansu matsaloli da suke da su da wane taimako suke bukata.

A tuna:

Binciken inganci shi ne wani binciken da ke tattara hujjoji game da iyawar kungiya wajen aiwatar da wani shiri. Binciken inganci don Kariya galibi ya kunshi bukatu wadanda masu ba da kudin tallafi suke bukata daga kungiyoyi misali cewa kungiyar tana da ka'idar Kariya.

An gabatar maka Binciken kai na lyawar Kungiya a sashi 2. [Danna nan](#) don sake ganin sa.

Bibiyar Cibiyar Karbar Korafi

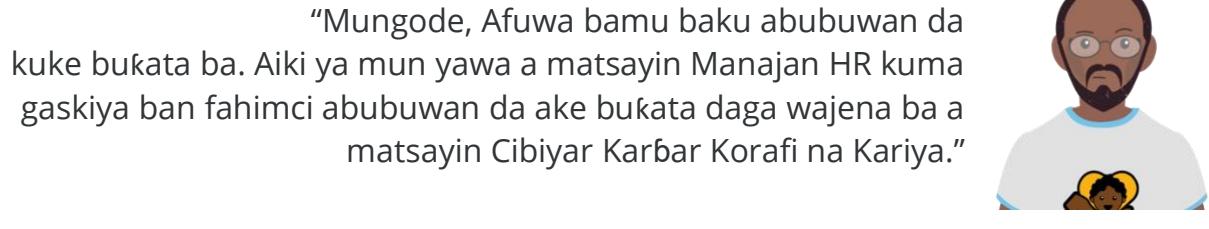
A cikin makwanni da suka biyo, SHA ba su amsa duk sakonnin na neman bayani ba. Wannan ya hada da binciken kai wajen Kariya. A lokacin da suka mai da amsa daga karshe, sun ce aiki ya yi musu yawa kuma za su bibiya idan sun samu lokaci.

Habiba ta shirya ganawa da Cibiyar Karbar Korafi na Kariya, Victor.

“Ina bibiya don muna bukatar tabbac ci gaba da kuka samu wajen Kariya kuma don fahimtar inda kuke fama don mu taimaka muku.”

“Mungode, Afuwa bamu baku abubuwan da kuke bukata ba. Aiki ya mun yawa a matsayin Manajan HR kuma gaskiya ban fahimci abubuwan da ake bukata daga wajena ba a matsayin Cibiyar Karbar Korafi na Kariya.”

"Zan iya tambaya ko ka taba samun horo akan Kariya ko na cibiyar karbar korafi kuma wanene ke taimaka maka da wannan aikin."

"Tabbas, gaskiya ba ni da wani taimako saboda mahimmancin Kariya a kungiyar kadan ne. Kuma ban taba samun horo ba."

"Toh, zan tura maka wasu bayanai don taimakawa da kuma wasu daga cikin muhimman bukatun Kariya kuma zan duba maka wasu kwas na Kariya. Zamu iya farawa da wancan a yanzu."

Aiki 1.2 - Horon Kariya

Habiba ta damu cewa Victor bai taba samun horo akan Kariya ko fuskantarwa akan matsayin Cibiyar Karbar Korafi na Kariya ba. Ta yi bincike akan zabubbukan horo don dukkan ma'aikata har da Victor kuma ta gano wani horo da ya kunshi wasu bangarorin Kariya daban-daban.

Duk wađannan bangarorin na da mahimmanci amma Habiba tana son fifita koyo mai muhimmanci ga dukkan ma'aikata da karin koyo ga Victor wanda zai taimaka masa wajen gudanar da aikinsa a matsayin Cibiyar Karbar Korafi na Kariya.

Da farko, zabi muhimman batutuwa biyar na Kariya ga duk ma'aikatan SHA.

- Ma'anoni da kalmomi
- Daukar ma'aikata mafi aminci
- Ka'idodin Kariya na kasa da kasa da hanyoyin
- Binciken hadari da shirya taro
- Bayar da rahotanni na damuwa
- Rawar da cibiyar karbar korafi zai taka da daukar nauyi
- Jagorar Hali
- Bincike na kungiya da masu la'akari da wanda ya tsira
- Gudanar da shirye-shirye cikin aminci
- Dalilin faruwar ci da gumi, cin zarafi da tursasawa ta fuskar jima'i

Yanzu, zabi karin batutuwa na horo wanda Victor zai bukata.

[Danna nan don ganin amsoshin.](#)

Takaitaccen bayani kan mahimmancin horon kariya

Kariya abu ne mai sarkakiya kuma mai mahimmanci. Yana da mahimmanci a horar da ma'aikata da abokan hulda akan dokokin aiki da ka'idodin Kariya. Wannan zai ba su tallafi da bayanai, suna bukatar kasancewa cikin aminci yayin mu'amalarsu da masu amfana da al'umma tare da ba da gudummawa ga yanayin tsaro.

Hakanan horon yana fara tattaunawa game da Kariya tsakanin kungiyoyi kuma yana habaka al'adun yin abu a bude inda mutane ke da karfin gwiwa don fadar duk wata damuwa.

Yana da mahimmanci don taimakawa Cibiyar Karbar Korafi na Kariya don aiwatar da aikinsu cikin aminci da amana, ta hanyar ba da takamaiman horo. Saboda haka suna da karin nauyi kuma suna bukatar kulawa da hadarin kariya da matakai. Suna kuma bukatar samun ilimi da kwarewar da ake bukata don tallafawa ma'aikata, abokan hulda da kungiyar.

Taron VIP

Kashi na 2 - Taron VIP (Muhimmin Mutum)

Kungiyar lyakokin Lafiya na lyali (Family Health Frontiers) za su zabi abokin aikin aiwatar da Shirin Rigakafin Jarirai don karbar bakuncin babban taron VIP. FHF za ta tallafawa abokin aiki wajen shirya wannan taron.

A kashi na 2 za a gabatar da ku ga abubuwani Kariya na tsare -tsaren taron da kuma irin tallafin da abokin aiki zai bukata a cikin wannan yanayin. Hakanan za a sami damar bincika kalubalen tawagar ma'aikatan da ke aiki don tabbatar da cewa sun d'auki duk matakana da suka dace don kare ma'aikatan da masu cin gajiyar.

Kamar a cikin darassa na 1 da 2, halayen wurin aiki za su ci gaba da gabatar da matsaloli ga wasu ma'aikata kuma kuna iya kimanta tasirin kai tsaye da zai yi akan Kariya.

Taron VIP

Ngozi tana shirin taron VIP don nuna kyakkyawan aikin IIP. Ziyarar za ta hada da Jagora na Addini da ake kira Rabaran Charles wanda ta ke fatan zai ba da gudummawar kudi don aikin kuma zai tallata abin sosai. Ita ma za ta halarta kuma tana shirin gayyato danjarida.

Ngozi tana da sha'awar zama sananniya a cikin kasa don jagorantar aiki mai karfi.

Ngozi tana da shirin ganawa da Yetunde da Abdul game da abin da ake tsammanin daga ziyarar ta VIP.

A taron, Abdul yana da kwazo kuma yana ba da shawarar SHA a matsayin abokin da ya dace. Duk da haka, Yetunde ta tunatar da su halin da SHA ke ciki a halin yanzu; rashin ci gabansu da mayar da martani ga gabin da aka gano. Ta kuma tunatar da su batutuwan daukar ma'aikata da suka gano a lokacin balaguron.

Nan da nan Abdul ya ba da tabbacci.

Ngozi ta umurce su duka biyun don warware matsaloli/batutuwan kuma tana jaddada mahimmancin ziyarar. Ta tunatar da su cewa ta sanar da su game da wannan wani lokaci da ya gabata lokacin da ta fara zuwa.

Bayan ganawa da Ngozi, Abdul da Yetunde suna tattaunawa. Abdul ya bayyana karara cewa yana son a zabi SHA don ziyarar.

"Ina da kwarin gwiwa cewa Abu da tawagarsa za su ba da kyakkyawan shiri don nuna IIP. Shi ne kawai aikin da zai sa hakan ya faru."

"Ka tabbata Abdul. Game da..."

(ya katse ta...)

"Yarda da ni, na san yadda wadannan abubuwan ke aiki."

Yetunde ta sadu da Habiba don bayyana cewa an zabi SHA don taron VIP. Habiba ba ta farin ciki. Ta tuna cewa Yetunde ta tattauna kan matsalolin Kariya a SHA bayan tafiya ziyarar.

"Na fahimci damuwarku kuma, kamar yadda kuka sani, ni ma hakkan ne , amma duk abokan aikin suna kokawa da Kariya. Ina tsammanin SHA ta yi fiye da sauran, kuma mun kasance mun ziyarce su don haka muna da alaƙar aiki a can. Ku samu tuntuba akai-akai da Mai Jagorantar Kariya Victor. Ina ganin zai yi kyau."

"Haka ne, mun taba tuntubar juna amma ba yawa. Victor ko yaushe yana aiki kuma yana da wahala a sa shi ya gama ayyuka."

"Duk mun shagala da aiki. Ina ganin zai yi kyau kuma Abdul yana da kwarin gwiwa sosai saboda abokinsa ne da Abu. Dan Allaah Kada ki damu Habiba."

Yanzu da aka yanke shawara a FHF don ziyartar SHA, Ngozi da Abdul suna magana da Abu, Shugaban Ofishin SHA, game da shirinsu na Babban taron VIP ga aikin IIP na al'umma.

Bayan bayyana abin da taron zai kunsa, Ngozi ta tambayi Abu idan akwai isasshen lokaci don SHA don shirya duk abin da ake bukata gami da matakana kariya.

Abu ya yi farin ciki kuma, kamar Abdul, nan da nan ya tabbatar wa da Ngozi cewa komai zai yi kyau.

Ngozi ta tuna damuwar Yetunde ta farko game da SHA, amma tana tunanin fa'idodin ziyarar kamar tasirin masu ba da gudummawa, tallatawa mai kyau da sauransu, sun fi mahimmanci.

Koyo a Takaitaccen

Alamu a kan tafiyar kariya da ke kasa suna nuna wasu halaye na mutum wadanda ke iya haifar da kalubale don magance hadarin cikin kariya.

Ngozi, Yetunde da Habiba suna da damuwa game da hadurran Kariya da aka gano a cikin balaguron, amma taron na VIP ya ci gaba.

Yana da muhimmanci a koyaushe a bincika hadarin a hankali kuma a dauki hakkin hakan ta hanyar ganowa da yin rikodin na tasirinsu, da samun shirin rage shi.

1. **Kyakkyawar Fata** - Sa rai da yawa
2. **Janye hankali** - Shagaltuwa da muhimman bukatu
3. **Takaici** - Takaici tare da fadar damuwa guda
4. **Buri** - Burin da bai dace ba
5. **Suka** - Tsoron zargi

Jerin bukatun taron VIP

Yetunde da Habiba suna aiki tare akan abin da ake bukata don Babban taron VIP da kirkirar jerin abubuwan dubawa don SHA.

Yana da muhimmanci ga Yetunde da Habiba su sake duba jerin abubuwan don tabbatar da cewa taron ya kasance lafiya. Wannan zai hana kurakurai da faruwar abubuwan da ba daidai ba a ranar ko yayin taron. Cikakken jerin abubuwan dubawa don wannan dalilin zai hada da:

- Bayanin Baiko** - sunaye, lambobin waya, adiresoshi da sauransu.
- Takardar Bayanin Kai** - takardar da aka sanya hannu na Bayyanar baiko.
- Kunshin Takardun Kariya** - ciki har da Bayanin Ka'idar Kariya, Dokokin Aiki da halayen da ake tsammani daga baki.
- Binciken Hadari** - dabaru game da wurin al'umma da masu cin gajiya.
- Takaitattun bayanan Kariya** - ga ma'aikata da masu cin gajiyar da abin ya shafa.
- Matsayi da Alhaki** - ga duk wadanda ke da hannu a taron.
- Neman izini da Ba da izini** - tallatawa, izini da yarda ciki har daga wurin yara inda ya cancanta.
- Bayar da rahoto** - yadda ake ba da rahoton abin da ya faru.

Don karin bayani, sake dubawa [da Tabbatar Da Abubuwan Da Suka Shafi Yara da Matasa suna da aminci: ShiryaShawara.](#)

Shiryawa Taron VIP

Family Health Frontiers suna shirye -shiryen taron. Yetunde da Habiba suna aiki tare da SHA don ba da tallafi.

Ana aika jerin abubuwa ga Nyala da Victor don taimaka musu su kammala binciken hadarin Kariya kafin ziayar. Wannan zai taimakawa tsarawa.

Suna kuma sanar da SHA cewa dole a samar da yarda da izinin don yin tambayoyi ga masu amfana, hotunan da aka d'auka da dai sauransu.

Ana tunatar da su cewa wani danjarida ma yana halarta.

Shawara mai Mahimmanci:

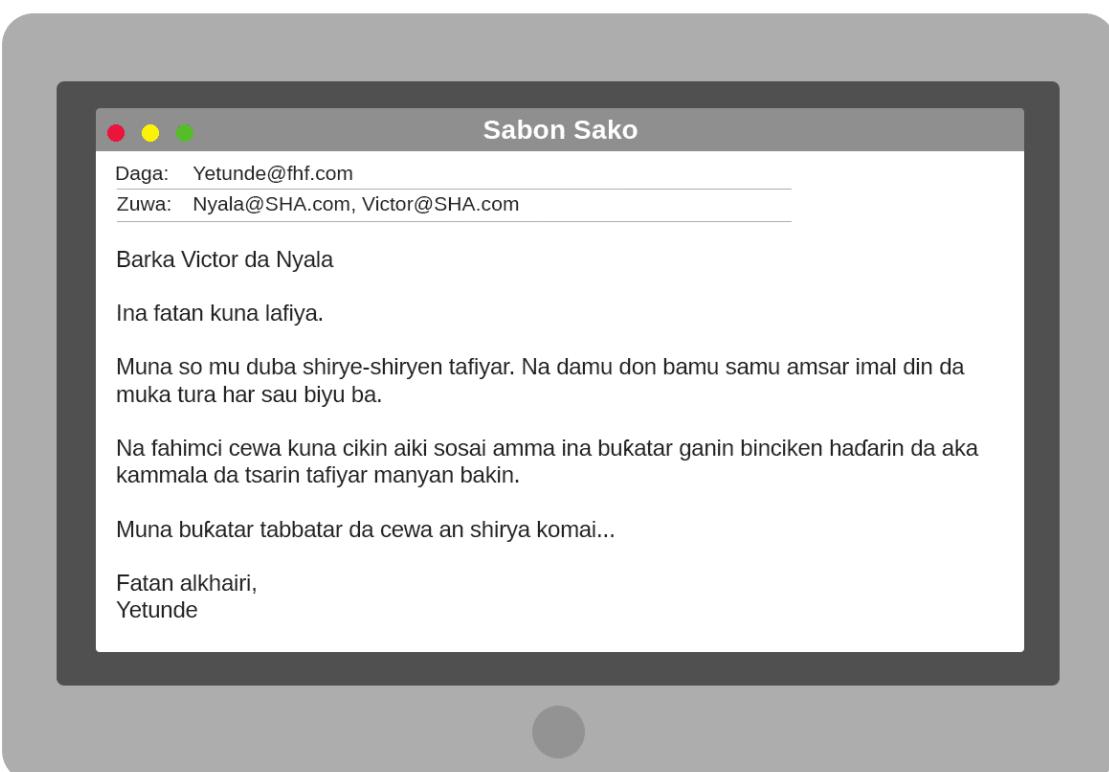
- Hotunan masu cin gajiya wani babban bangaren tallatawar kungiyoyi ne. Ziyara zuwa al'umma da kamfe ta kafafun watsa labarai na ba da damar karfafa tara kudin da jowo hankalin jama'a. Yana da matukar mahimmanci ga Kariya don tattauna irin wadannan shirye-shirye kafin taron tare da yara da al'umma.
- Ya kamata a samar da jajorar Kariya na Labarai Sadarwa da Fasaha (ICT), don nuna yadda za'a shirya neman izinin d'aukan hotuna, neman ganawa, yadda za'a adana bayanai da duk wasu kariyar sirri da ya kamata don masu cin gajiyar da mambobin al'umma. Za'a rike kwafin takardun neman

izini a matsayin ajiyar bayanai.

- Yara, wadanda za su iya yanke shawara, ya kamata a tuntube su game da halartarsu. Inda shekarunsu bai kai ba ya kamata a tuntubi iyaye ko jagoransu. Bai kamata a yi amfani da bayanansu, har da hotuna, ba tare da an nemi izini da yardarsu ba.

Don karin bayani, duba [Jagoran Kare Haƙkin Yara don 'Yanjarida.](#)

Kusan mako daya na shirin, Yetunde ta tura imal na gaggawa zuwa Nyala da Victor.

Kwana daya bayan imal din Abdul ya nemi ya hadu da Yetunde. Ya bata rai kuma yana fushi saboda Abu yana kan waya daga SHA da yana tambayar dalilin da yasa sai sun yindukkan wadannan binciken, musamman neman takardar shaidar kai daga Shugaban Addini.

"Ban ji dadī ba ko kadan cewa ke da Habiba na tambayar bukātu da yawa daga SHA. Ku na kai wannan da nisa. Ba zan iya yarda cewa kuna son su tambayi Shugaban Addini ya sa hannu na shaida ba. Menene kuke tunani?"

"Amma abun da ake bukatar mu yi kenan."

"Ba zan kara saurarar kalmar ka ba. Ka na so ka rena Ni kenan?"

Daga bay a ranar, Yetunde da Habiba suna wata ganawar shirya taron VIP. Yetunde tacewa Habiba Abdul yana fushi.

Sun yankee shawara cewa sun yi duk abun da za su iya yi don neman a aiwatar da Kariya, da kuma nuna damuwarsu ga mutanen da suka dace.

"Na damu game da Kariya a SHA bayan tafiya ziyara kuma har yanzu muna jiran tabbacinsu akan wasu ayyuka amma babu yadda muka iya da wasu abubuwa."

"Wata kila mu fađawa Ngozi. Ba za ta so komai ya lalace ba..."

"Amma ta riga ta san damuwarmu. Ba zan iya tsallake Abdul ba. A yanzu sai dai muyi fatan alkhairi Ni ke gani..."

A tuna:

Yana da mahimmanci a koyaushe a yi nazari akan hadarin a hankali kuma a dauki alhaki ta hanyar ganowa da yin rikodin din tasirin da zai iya faruwa da samar da shirin ragewa. Wasu lokuta tsoron suka, takaici na daga irin wannan damuwa r da abubuwa da yawa masu karo da juna na iya sa a kau da kai daga hadarin.

**Yi tunani: Shin kana ganin an rage hatsarorin? Menene ka ke ganin
Yetunde da Habiba za su iya yi a wannan matakint?**

Danna nan don ganin amsoshin.

Ziyarar ta faru...

Ngozi, Reverend Charles, Abdul da 'yarjarida Naomi sun iso wajen aikin inda ma'aikatan SHA suka shirya wata walima.

Abu ya shirya cin abincin rana na ba da takaitaccen bayani kuma ya ba da ajandar ranar.

Za su tuka zuwa wurin aikin al'ummar da kuma ziyartar asibiti don haduwa da wasu likitoci da ma'aikatan jinya har da yara da mutanen garin.

Kuma za su yi kwana daya a wurin aikin. Al'ummar sun shirya wani bikin yamma wanda ya hada da wakok da rawa daga matasa.

2.3 Aiki – Shirya Taro

Idan wasu abubuwan hadari na Kariya suka hadu akwai yiwuwar faruwar wata matsala sosai kuma tasirin babba ne ga yara da al'umma, zuwa fungiyar da kuma ma'aikatan. Ngozi, Yetunde da Habiba sun kyale hatsarori kuma sun cigaba da taron duk da Kasancewar damuwar Kariya.

Gano daga jerin, muhimman matakai da kake ganin ya kamata ace da ma an tanada don Kariya.

- Bayanin Bakı
- Fom na Shaidar kai Kunshin
- Takardun Kariyar Binciken Hadari
- Takaitaccen Bayanin Kariya
- Takaitaccen Bayani
- Daukar Nauyi Nema da
- Bada Izini
- Rahoton

[Danna nan don ganin amsoshin.](#)

Jarida

Ma'ajiyar Hadin Gwiwar

Cikin gida ta takardun

Sakamakon Lafiya

Aiki tare tsakanin Family Health Frontiers da SHA ya nuna yadda za'a iya samun nasara da wani shirin kiwon lafiyar uwa da jariri. Shirin Rigakafin Jarirai (SRJ) yana kawo babbani canji a rayuwarr iyalai na gida wanda yake da faidodi da yawa game da lafiyar yara.

Rabaran Charles, yayin magana bayan taron ya yaba aikin duk kunglyoyin kuma yace yana fatan ganin karin irin wannan shiryeshiryemusu mahimmaci a gaba. An fahimci cewa Rabaran Charles ya ba da babbaryauta zuwa SHA a madadin majami'ar.

Ngozi tana farin ciki da yaduwarr labarin saboda ita sabuwa ce a matsayin kuma burinta shi ne girmar da habaka FHF. Tana shirin yin wani bikin murna tare da sauran ma'aikata don nuna godiya.

Wani Abu ya faru na Kariya

Bangare 3: Wani Abu ya faru game da Kariya

A wannan bangaren darasin za'a gabatar da kai zuwa matakana da za'a bi idan an samu rahoton wata matsalar Kariya, cikas ga bayar da rahoto da ba da rahotno wata matsalar Kariya da ta faru. Kuma za'a samu damar jin muryoyin wañanda aka zalunta da masu tsira.

Rahoton Abun da ya faru

Kwanaki goma bayan taron VIP, wata uwa da ta saba zuwa asibitin akai-akai tare da ñanta ta yi magana da ma'aikaciya jinyarta Precious. Sun yi magana game da yadda aka gudanar da taron VIP na kwanannan. Precious tace sun yi farin ciki saboda suna ganin taron ya tafi daidai. Uwar ta yi shiru kuma kamar ba ta ji dadí ba. Precious ta tambaye ta me ke faruwa.

Uwar tana fargaba kuma ta bayyana cewa ta san wani mumunnan abu ya faru a lokacin taron.

Kamar tana tsoron fada amma da lallashi ta fadawa Precious cewa wani mumunnan abu ya faru ga abokiyarta a lokacin taron.

Precious tana da kirki sosai, ta saurara kuma ta karfaf ta cewa abokiyarta fadawa wani a cikin shirin abun da ya faru.

Shawara mai Muhimmanci: Ire-iren Hanyoyin Bayyana SEAH

Precious ta fara tsarin karbar korafi. Ta yi la'akari da hanyar da take tunkarar abun. Ana bayyana cin zarafi ta hanyoyi da dama; akwai bayyanawa kai tsaye da wanda ba kai tsaye ba. Duk inda zai yiwu yana da mahimmanci kar a taba rasa hanyar bayyanawa ko wata damar tallafawa. Ire-iren Hanyoyin bayyanawa sun hada da amma basu tsaya a:

- Da gangan – Yi kai tsaye kuma da gangan zuwa wani.
- Ba ta magana ba – Yi ta rubuta wasika ko zana hotuna.
- Dan kadan – Yi ta gwaji da/ko sakin wasu sashin yanayin gaba daya saboda wanda aka zalunta/mai tsirar tana so ta fadawa wani amma tana tsoron mai zai biyo baya.
- Wanda aka sa mutumin ya fada – Yi don mai da amsa ga wani da ake tambayar ko an ci zaraflinsu.
- Da kuskure – Yi ta wata hanyar da ba'a yi niyyar fadan abun da ya faru ba.
- Da taimako –Yi tare da taimakon wani, misali aboki ko kawa.

Precious tana tunanin menene za ta yi bayan magana da uwar.

Precious ta damu da abun da uwar ta fada amma ta yanke shawarar cewa babu isasshen bayani don yin komai a lokacin. Ta yanke shawarar jira sai ta fadawa manajanta a haduwarsu ta gaba.

Precious ta damu cewa wani mummunan abu ya faru kuma tana fatan uwar za ta samu karin bayani daga abokiyarta.

Haduwa ta biyu tsakanin Precious da uwar

Bayan 'yan wasu kwanaki uwar ta dawo asibitin Precious. Akwai hawaye a idanuwanta kuma ta bayyana abun da ya faru. Ta bayyana cewa Reverend Charles ya yabawa 'yarta 'yar shekaru goma sha huđu (14) a taron kuma yace kyakkyawa ce sosai. Daga baya yace ta yi jima'i da shi don kudi. 'Yar ta ji kamar ba za ta iya cewa a'a ba.

Wannan shine abun da ya faru wanda uwar ta dan gwada fada cewa ya faru da abokiyarta. Kawai bata san yadda za ta bayyana shi da kyau ba kuma shi yasa ta ba da bayani kafan.

"Nasan wangan yana wahalar bayyanawa saboda haka nagode da kika fada mun. Kin yi daidai. Shin zan iya tambaya ko 'yarki na lafiya yanzu. Akwai wani abun da za mu iya yi don taimakawa?"

"Eh tana lafiya a gida tare da ni. Na damu sosai duk makon kuma na kasa bacci."

"Na gane. Wannan wani yanayi ne mai wuya. Yana da mahimmanci cewa 'yarki ta samu kulawa a asibiti. Shin za ki so in yi haka? Ko Ina iya taimaka mata da samun damar asibitin kiwon lafiya na jima'i? Ina so in karfafa miki cewa za'a tsare sirrin bayaninki. Bari in fada miki abun da nake bukatar yi na gaba."

A tuna:

Cin zarafi ta hanyar jima'i na da sakamako ga lafiyar wađanda aka yiwa da masu tsira. Za su bukaci kulawa a asibiti, har da idan ya zama dole kuma ana son gwajin maganin cutar karya garkuwar jiki wato post exposure prophylaxis (PEP) da maganin hana daukan ciki. Kuma yana da

mahimmanci ba da damar tsare-tsaren ba da shawarwari idan zai yiwu don taimaka musu da jurewa bayan abun da ya faru.

Tsare sirri wata muhimmiyar ka'ida ce a Kariya. Ana ba da bayani kawai idan **ana bukatar sani** wanda kuma da fari zai zama tare da Cibiyar Karbar Korafi na Kariya da wani babban manaja da aka zaba.

Sauraron Wadanda suka tsira

Uwar yarinyar ta amince da Precious kuma wannan ya sa uwar tayi bayani. Tabbatar da dangantakar gaskiya da aminci wani muhimmin bangaren samar da al'adar bayar da rahoto ne.

Precious ta taimaka wajen bayyanawar ta gudanar da ita a hankali da kuma la'akari da yanayin. Ta fadi haka ta tabbatar da cewa yarinyar tana lafiya, ta yin tambaya game da taimakon asibiti da karfafawa game da tsare sirri. A duk lokacin da suke magana Precious tana nutse kuma bata yanke hukunci a yadda ta tankari abun ba.

Sakamako daga Aikin Sauraron Masu tsira a shekara 2018

- Akwai rashin bayar da rahoto sosai akan Ci da gumi, Cin Zarafi da Tursasawa ta fuskar Jim'a'i a duk fannin taimakon agaji na kasa da kasa
- Masu tsirar da shaidu na fuskantar wasu cikas ga bayar da rahoto
- Galibi hanyoyin bayar da rahoton ba su dace ba, ba hankali a ciki kuma ba a samu
- Rashin isasshen taimako mai la'akari da wanda aka zalunta da mai tsira

Don karin bayani, duba Ci da gumi, Cin Zarafi da Tursasawa ta fuskar Jim'a'i a fannin taimakon agaji na kasa da kasa: muryoyin wadanda aka zalunta da masu tsira

---

Muryoyin Wadanda suka tsira

Ga wasu misalan abubuwan da masu tsira suka fada game da abubuwan da suka fuskanta:

3.4 Aiki - Gudanar da Korafe-korafen SEAH

Don wannan aikin, yi la'akari da yadda Precious tayi magana da uwar yarinyar kuma yadda tayi amfani da tunani a mu'amala a hirar don taimakawa uwar ta bayyana.

Yi nazarin wađannan bayanan masu zuwa wađanda kila za su iya ko ba za su iya taimakawa da aikin bayyanawa ba kuma sanya su a cikin kashin yi ko kar ka yi wanda yayi daidai.

Tambaya "me ya sa?"
Bayar da rahoto zuwa ma'aikacin da ya dace
Watsar da matsalar
Maimaita/duba fahimtar ka
Yi kokarin bincike da kanka
Yi tsammani ba tare da sanin gaskiya ba
Kalubalanci mutumin
Saurara a hankali

Wannan yana da mahimmanci a lokacin taimakawa manya da yara tare da bayyana matsalar Ci da gumi, Cin Zarafi da / ko Tursasawa ta Fuskar Jim'a'i.

Yi

- **Saurara a hankali** - Bayanin na da mahimmanci kuma da wuyar fada.
- **Kar ka tambayi dalili** - Wanda aka zalunta wata kila ba ta sani ba kuma za ta ji kamar laifin ta ne.
- **Maimaita/duba fahimtarka** - Yana da mahimmanci samun labarin ainihin abun da ya faru
- **Bayar da Rahoto zuwa ma'aikacin da ya dace** - Wannan na da mahimmanci don daukan alhaki da tsare sirri.

Kar a yi

- **Kalubalanci mutumin** - Kalubalantar mutumin na iya sa wanda aka zalunta ta ji kamar ba'a amince da ita ba.
- **Yi tsammani ba tare da sanin gaskiya ba** - Abun da kake tunani ya faru wata kila ba haka bane.
- **Watsar da matsalar** - Dole a bayar da rahoton cin zarafi don kare wadanda aka zalunta da kuma hana karin cin zarafi.
- **Yi kokarin bincike da kanka** - Ya kamata masu binciken SEAH da suka samu horo ne za su yi aiki bisa ga tsarin bincike na kungiyar.

Rahoton Abun da ya faru

Precious tayi matukar mamaki kuma bata ji dadin wannan bayanin ba, amma ta ji sauksi cewa kwanannan ta samu takaitaccen bayanin Kariya don shirin taron VIP.

Ta tuna cewa ya kamata ta ba da rahoto tare da bayani daki-daki har yadda zai yiwu don wadanda za su **bukaci sani** kuma dole ta tsare sirrin bayanin. Saboda haka Precious ta yanke shawarar kin ba da cikkaken bayani ga manajanta kuma maimakon haka ta yanke shawara zuwa mutumin da yafi dacewa wato Shugaban Ofishin; Abu.

Precious ta ba da labarin abun da uwarr ta bayyana ga Abu.

"Kai! Ba zan iya yarda cewa hakan ya faru ba. Kin tabbatar cewa Reverend Charles ne? Kin dai san cewa shi babban fasto ne kuma ana girmama shi sosai a majami'ar."

"Ni dai na san wannan uwar kuma ban ga dalilin da ya sa za ta yi karya game da irin wannan yanayi ba."

"Zan iya yarda cewa saboda watakila tana neman wani abu ne."

"Yana da wuya sosai bayyana cin zarafi ta hanyar jima'i musamman uwa da take magana game da 'yarta kuma ta ji haushi sosai."

"Ba na so in cigaba da wannan saboda bamu da shaida kuma ki yi tunanin barnar da zai iya yiwa SHA. Kuma daga bakin ta ne kawai."

Camfe-camfen Cin zarafi: Manya da Yara

A kasa akwai jerin maganganun karya da abubuwan da aka yi imani da su a rukunin 'camfi' da bayaninsa a rukunin 'Gaskiya'.

Camfi	Gaskiya
Matan da suke sanya tufafi shara-shara na neman ayi musu fyade.	Babu wanda zai nemi ko ya cancanci a ci zarafinsa ta hanyar jima'i. Mata suna sanya tufafi don jin dadi da kyan gani. Masu aikata laifin ke da alhakin nasu ayyukan.
Mafi yawan cin zarafi ta hanyar jima'i wadanda ba'a sani ba suke aikata shi.	8 daga mutane 10 da aka ci zarafinsu ta hanyar jima'i wadanda suka sani ne suka yi musu.
Galibi yara suna karya game da cin zarafi ta hanyar jima'i.	Wani bincike ya gano cewa zargin cin zarafi wanda ba gaskiya sun nuna kashi huđu ne kawai cikin dari 4% na duk zargin. Yaran ba su da ilimin magana game da cin zarafi ta hanyar jima'i har sai sun fuskance shi.
Idan yaron bai yi ihu ko fadawa kowa ba, yana nufin suna karfafawa cin zarafin.	Masu cin zarafi suna kokari sosai wajen tabbatar da sirri daga yara. Wannan shine ake kirin gyara gaba wato grooming da turanci, kuma galibi ana yin haka ta abokantaka da yara, ba su makulashe, sannan fada musu cewa su yara ne na musamman. Kuma masu cin zarafi kan yi amfani da barazana da tsoratarwa. Yana iya rikita yara saboda za su iya amince cewa sune suka jowo cin zarafin.

3.5 Aiki - Cikas ga Bayar da Rahoto

Akwai cikas da yawa ga bayar da rahoton cin zarafi kuma wadannan zai bambanta ga mutane daban-daban bisa ga yanayinsu da rawar da suke takawa. Daga jerin da aka nuna, zabi cikas wanda kake ganin (1) maman sai ta shawo kansu kafin iya kai rahoton cin zarafin 'yarta ga Precious; da (2) Wanda watakila Abu ba zai iya shawo kansu don daukan abun da ya faru da mahimmanci ba.

Daga jerin da aka nuna, zabi cikas wanda kake ganin maman sai ta shawo kansu kafin iya kai rahoton cin zarafin 'yarta ga Precious.

- Tsoron harin ramuwar gayya
- Al'adun kungiya
- Tsoron rasa aiki/lalata aiki
- Kunya/Jin kyama
- Rashin tabbacci/rashin shaida
- Halaye na al'ada

Yanzu, zabi cikas wanda kake ganin Abu ya kasa shawo kansu don daukan abun da ya faru da mahimmanci.

[Danna nan don ganin amsoshin.](#)

Takaitawa

Akwai abubuwa da dama masu karfi da cikas wanda yake hana wadanda abun ya shafa daga magana da bayar da rahoto. Dole kungiyoyi su samar da muhalli mai aminci a bayyane na rahoton cin zarafi kuma su samu hanyoyi masu karfi don magancewa.

Ba tare da wadannan ba, za'a samu rashin bibiya.

Saboda haka yana da mahimmanci idan muka kara kokarin fahimtar cikas d'in, saboda mu tsara hanyoyi mafi inganci don bayar da rahoto. Wannan zai taimakawa wadanda aka zalunta/masu tsira da fadar damuwarsu kuma kungiyoyi su saurara da tallafawa yadda ya kamata.

Don karin bayani, duba [Cikas ga bayar da rahoto akan Ci da gumi, Cin Zarafi da Tursasawa ta Fuskar Jim'a'i \(SEAH\).](#)

Turawa zuwa Cibiyar Karbar Korafi na Kariya na FHF

Precious ta damu da yadda Abu ya amsa kuma ta yanke shawarar zuwa Cibiyar Karbar Korafi na Kariya, wato Victor. Ya girqiza sosai amma bayo so ya sa kansa saboda Abu yace a bari. Kuma ya damu don ya san bai yi dukkan binciken Kariya ba kafin taron. Precious tayi bakin ciki kuma ta yanke shawarar magana kuma ta je kai tsaye ga FHF. Ta fadi cewa wata uwa daga Shirin Rigakafin Jarirai tayi zargi mai muni.

Precious ta damu cewa babu abun da zai faru game da wannan, saboda tana ganin wasu lokuta ba'a d'aukanta da mahimmanci don nakasarta. Precious tana tunanin abun da za ta fada ba za a dauke shi da mahimmancin da za a saurara ba.

Don karin bayani akan nuna bambanci wajen nakasa, duba [Mutane masu nakasa da tafiyar Kariya](#).

Shawara mai Muhimmanci: Yi Magana

Ga ma'aikatan da suke irin yanayin Precious, yana da mahimmanci a samar da wani tsarin yin magana ko fallasa don ta samu bayar da rahoto.

Irin wadannan tsare-tsare dole suyi aiki ga, kuma suna samuwa, ga kowa kuma ya kamata yayi la'akari da masu

tsira. Dole duk ma'aikata da abokan aiki su ji kwarin gwiwar cewa tsarin zai taimaka kuma ya kare su idan sun ba da rahoton damuwar da niyya mai kyau. Ya kamata tsarin ya kuma ya ba da kariya daga miyagun korafe-korafe.

Tsarurukan da suka fi tasiri wajen sawa a yi magana ko fallasa sune wanda aka shirya tare da ma'aikata. Sun gano kuma suna magance cikas da ake samu wajen bayar da rahoto wanda zai iya zama sakamakon nau'in halittar mai tsirar, jinsin mai tsirar, ra'ayin jima'i, shekaru, launin fata, kabilia, nakasa da wasu siffofi da suke haduwa da juna.

Precious tana sane daga takaitaccen bayanin Kariya na FHF kafin taron VIP cewa mutumin da yafi dacewa da za'a turawa damuwar a FHF shine Cibiyar Karbar Korafi na Kariya, wato Habiba.

Precious ta fadi cewa ta san wannan iyalan na wasu lokuta kuma ta damu da yarinyar. Habiba, Cibiyar Karbar Korafi na FHF, ta amince da ita kuma ta nuna damuwa game da yarinyar. Kuma tayi tambayoyi game da menene zai faru idan wannan abun da ya faru ya fita kuma yan jaridu sun d'auka. Habiba ta tabbatarwa da Precious cewa tayi abun da ya dace.

Habiba ta ce mata ta rubuta rahoton bayanin kuma ta hada da bayani daki-daki yadda ya yiwu. Ta bawa Precious shawara ta tabbatarwa da uwar cewa za su d'auki al'amarin da mahimmanci kuma su bincika da kyau.

Takaitawa

A lokacin karba da gudanar da wata matsalar Kariya da ta faru, yana da mahimmanci kungiyoyi su saurari wadanda aka zalunta da wadanda suka tsira, su dau matakai a hankalce da bin matakai don koyo daga abun da ya faru.

Takaitawa

Me kuka koya?

- Don fahimtar mahimmancin sa ido akan aikin abokan aiki bin ka'idodin Kariya a bangarori kamar daukan ma'aikata mafi aminci da horarwa.
  - Don gano mahimmancin shiri kafin taro don rage hatsarori da fahimtar kalubalen da ma'aikata suke fuskanta.
  - Don fahimtar bayyana korafi da yadda za'a tallafa yadda ya dace, da kuma duba wasu cikas na bayar da rahoto.
-

Abubuwan da za'ayi la'akari dasu wajen taimaka muku a darasi na gaba.

Bayan Habiba tayi magana da Precious tayi tunanin aikin da aka yi tare da SHA. Ta damu game da abun da bincike zai nuna game da dabi'un Kariya a FHF da SHA.

Menene kuke ganin wannan yake nufi ga Ngozi da Abu a matsayin shugabannin da suke kula da daukan alhaki a FHF da SHA?

Menene kuke ganin zai iya faruwa da Reverend Charles a matsayin wanda ake da damuwa da shi?

Barka da kammala Al'amuran Kariya Darasi 3: Cigaba da Aiwar da Shirye-shirye cikin Aminci Muna fatan kun ji dadin kasancewa tare da FHF a farkon tafiyarsu ta kariya.

Muna fatar zaku kasance tare da mu a Darasi na 4 a lokacin da aka dauki mataki akan zargin da aka bayar da rahoto. Menene zai faru?

Ana iya samun mujallar RSH, kayan aiki na Kariya, saminar yanar gizo, kwasfan fayiloli, da dai sauransu a [Cibiyar Kayan Aiki da Tallafawa](#).

Takardar Rubuta Amsa

Yin aikin Wartsakarwa

Hadarin	Rage hadari
1. Samar da tashoshin rahoto masu sau ki domin ba da damar rahotannin Ci da gumi, Cin Zarafi da Tursasawa ta Fuskar Jima'i da dai sauran nau'ukan cutarwa.	Rashin Bayar da Rahotanni cikakku
2. Shigar da masu cin gajiyar da al'umma a matak in tsara shirin.	Tsar in Shiri mara Inganci
3. Bayyanar da hanyar bayar da rahoto na sau ke hotuna mara kyau/na cin zarafin yara.	ICT (Bayanai, Sadarwa da Fasaha)
4. Akwai taswirar aikace-aikace da tsare-tsaren tallafawa da ya shafi hankali, tunani da halayya.	Martani da aikin kulawa
5. A jagoranci abokan harka don gudanar da tsarin binciken inganci don samun cikakken tabbac i game da tsare-tsaren Kariyarsu.	Yin aiki ta hanyar abokan harka
6. Tsara hanyoyin daukar ma'aikata mai karfi da shirye-shiryen tantance wa da datse mutane marasa dacewa daga aiki tare da rukunan jama'a masu rauni.	Daukar Ma'aikata Mai Aminci

[**Danna nan** don komawa ga aikin wartsakewa](#)

Akwatin Tunani 1

Bai dace ba saboda yana ware Yetunde kuma ba ya shiga tsarin tattara bayanai mai inganci kuma a bayyane. Da ya hada da Yetunde a taron don bitar abubuwan da aka gano kullum don samun ra'ayin Abu.

[**Danna nan** don komawa Akwatin Tunani 1](#)

Aiki 1.1 - Daukan Ma'aikata Mafi Aminci

Tambayar daukar ma'aikata	Matakin daukar ma'aikata
Don duk matsayin da suke daga nassin Kariya kuma har da abubuwan da kungiyar suka yi imani da dabi'u ko suka hadu da su. Bayyana alkawarin kungiyar wajen Kariya.	Bayanan aikin
Bincika bayanan takardun neman aiki/bayanan aiki a takaice da aka samu daga duk masu neman aiki. Magance duk wani rashin daidaituwa ko matsaloli a tarihin aiki.	Talla Jerin sunaye
Hada da tambayoyi game da Kariya wanda yake duba, halaye, dabi'u da karfafa gwiwa.	Ganawa
Tabbatar da gane wanda ya samu nasarar aikin, tarihin aiki da takardun shaidarsu.	Binciken Tabbatarwa
Kwararru guda biyu (ko fiye) masu zaman kansu wanda za su ba da shaida kuma su bibiyi kowace damuwa. Bayyana alkawarin kungiyar wajen Kariya.	Nassoshi
Tabbatar da dacewar yin aiki da masu rauni. Za'a iya tambayar masu neman aiki su sa hannu akan wata takardar shaida don tabbatar da cewa ba'a taba kama su da wasu laifi ko ba su gargadi ba. Hada da tambayoyi game da Kariya wanda yake duba, halaye, dabi'u da karfafa gwiwa.	Binciken 'Yansanda
Hada da takaitaccen bayani akan Kariya, Dokokin Aiki da yadda za'a bayar da rahoto.	Shigarwa

[Danna nan](#) don komawa zuwa Aiki 1.1

Aiki 1.2

- ✓ Ma'anoni da kalmomi
- ✓ Jagoran Hali
- ✓ Dalilin faruwar ci da gumi, cin zarafi da tursasawa ta fuskar jima'i
- ✓ Ka'idodin Kariya na kasa da kasa da bukatum kungiya
- ✓ Bayar da rahotanni na damuwa

- ✓ Rawar da Cibiyar Karbar korafi zai taka da alhaki
- ✓ Binciken hadari da shirya taro
- ✓ Gudanar da shirye-shirye cikin aminci
- ✓ Daukar ma'aikata mafi aminci
- ✓ Bincike da hanyoyi masu la'akari da mai tsira

[**Danna nan**](#) don komawa zuwa Aiki 1.2

Akwatin Tunani 2

A'a, ba'a rage hatsarorin ba. Yetunde da Habiba za su iya sanar da Abdul da Ngozi kuma amma yanzu sun rubuta bayanin damuwarsu.

[**Danna nan**](#) don komawa zuwa akwatin tunani 2

Aiki 2.3

- ✓ Bayanin Baki
- ✓ Takardar Shaidar Kai
- ✓ Kunshin Takardun Kariya
- ✓ Binciken Hadari
- ✓ Takaitaccen Bayanin Kariya
- ✓ Matsayi da Alhaki
- ✓ Neman izini da Ba da izini
- ✓ Bayar da rahoto

[**Danna nan**](#) don komawa zuwa Aiki 2.3

Aiki 3.5

- ✓ Kunya/Jin kyama
- ✓ Tsoron harin ramuwar gayya
- ✓ Halaye na al'ada

- ✓ Al'adun kungiya
- ✓ Rashin tabbaci/rashin shaida
- ✓ Tsoron rasa aiki/lalata aiki
- ✓ Halaye na al'ada

[**Danna nan**](#) don komawa zuwa Aiki 3.5
